

PROGRAMA No. 0454

ROMANOS

Cap. 1:1 - 4

Angirü che rendúva, ko árape ñañepyrüta jaestudia kuatione'ë Romanos ohaiva'ekue apóstol Pablo. Programa ohasava'ekuépe, jahechákuri pe introducción general roha'aröva ñane pytyvö jaestudiávo ko epístola poräite. Jahechakuaáta, pe ñemomaitei téra introducción omoñepyrüva ko epístola, iporäitereiha. Ehejamína toro'e ndéve pe introducción, ohupytyha umi 17 versículo ñepyrüete oíva capítulo 1pe. Ko sección oñemboja'o jey kóicha: Umi 7 versículo ñepyrüete oíva oreko Pablo ñemomaitei. Upéi, versículo 8 al 13pe jajuhu maeräpa Pablo ohaíkuri ko kuatione'ë. Ha versículo 14 al 17pe jajuhu mbohapy mba'e omombe'úva ñandéve mba'éichapa Pablo.

Ha, ñañepyrüvo ñande estudio versículo 1 guive, ajerure ndéve rejesareko haguä umi mba'e jahechátavare ko Epístola poräitepe. Ñañepyrü, ñamoñe'ë versículo 1:

Romanos 1:1 "...che poravova'ekue aikuaauka haguä Ñandejára marandu porä."

Ko'ápe, jahechakuaava'erä Pablo he'íha ijehe ha'eha Ñandejára rembiguái. Pe ñe'ë ojepurüva griego-pe ha'e "doulos" he'iséva esclavo; Pablo ha'e Jesucristo rembiguái. Ha'e niko peteï apóstol, avei he'í ha'eha tembiguái, máva oíva hembiaapo haguäicha katuete. Ha tekotevë jahechakuaa upéva. Pablo oñemohenda upéicha ijeheguiete. Angirü che rendúva, Ñandejára Jesucristo ñanderayhu ha omanova'ekue ñande rehehápe. Iporä jahechakuaa Ha'e nañanemyañaiha jaiko haguä tembiguái ramo. Nde reiporavova'erä upéva ndejeheguiete, eñemboja Jesucristo rendápe, toiko ndehegui hembiguái ha omba'apóva imba'erä. ¡Upéva mba'e poräite! Jesucristo ñande salvávo nañanemyañái oiko haguä ñandehogui hembiguái.

Jesucristo upéicha he'íkuri Jerusalén rehe, ha amo evangelio según San Mateo, capítulo 23, versículo 37pe he'í: *"Nde Jerusalén, nde Jerusalén, rejukáva maranduharakuérape,*

rejapíva itápe umi ñe'ë reruha Ñandejára omboíva ndéve. Hetaitéma niko ambyatyséva ne membykuéra, ryguasu ombyatyháicha ita'ýra ipepoguýpe, ha ndereipotái.” Ha ambue jey Jesucristo he'íkuri upe jajuhúva evangelio según San Juan, capítulo 5, versículo 40pe: *“Peë ndapejuséi che rendápe pereko haguä pe jeikove.”* Jesucristo, araka'eve nomyañái avavépe, angirü che rendúva. Nde reñembojava'erä hendápe, ndejehegui reiporavova'erä reiko Jesucristo tembiguái ramo.

Ikatu nemandu'a upe oje'eva'ekue Páblope ohórö guare táva Damasco gotyo. Ñepyrürä, Pablo oporandúkuri: *“Máva piko nde che Jára?”* Ha Jesús he'íkuri chupe: *“Che hína Jesús, upe nde reñemoiha.”* Upérö Pablo oikuaákuri Jesúspe iSalvador personal ramo. Ha upéi, Pablo oporandu: *“Che Jára, mba'épa reipota ajapo”* Kóva ha'e porandu ha'etéva ko'ápe; Pablo oporandúvo upéva oñemoi Jesucristo rembiguái ramo. Ajépa iporäite upéva?

Jajevy jeýna ko'ágä kuatione'ë Romanos versículo 1pe. Jahechakuaa Pablo ha'ehague Jesús rembiguái, avei omombe'u ha'eha Jesucristo apóstol, oñehenoihague chupe ha'e haguä apóstol. Upéva ndahe'iséi oñehenoi hague ágänte oiko haguä chugui apóstol, uvei omombe'u mba'eichagua apóstolpa ha'e. Omombe'u ñandéve Cristo voi ohenóihague Páblope oiko haguä chugui apóstol; chupe oñehenóikuri ojapo haguä tembiapo. Upéva ndoiporavóikuri Pablo. Ñandejára Jesús he'íkuri chupe ha'etaha itestigo.

Pablo, ñepyrürä omombe'u ha'eha Cristo rembiguái, avei ha'e apóstol oñehenoiva'ekue. Añetehápe, péichagua añoite Ñandejára oipurukuaa hembiguái ramo: upe máva Ha'e oiporavo téra ohenoiva'ekuépe. Ko'ágä rupi oï hetaiterei hembiapóva Pastor téra obrero cristiano ramo, araka'eve Ñandejára nohenoiiva'ekue. Pablo ikatúkuri he'i amo 1ra. carta Corintios, capítulo 9, versículo 16pe: *“Ha aichejáranga chehegui ahejárö ha namoherakuäi”*

Antiguo Testaméntope jajuhu tembiasa joguaha profeta Jeremías ohasava'ekue, chupe oñehenóikuri imitärö guare. Upe ñehenói rupi, Jeremías ikatúkuri he'i umi falso profeta kuérape, upe Ñandejára marandu, jajuhúva Jeremías, capítulo 23, versículo 21pe: *“Che*

namondoiva'ekue umi maranduhárape, nañe'ëiva'ekue chupekuéra. Ha'ekuéra katu osë opa rupi oñe'ë che rérape.” Ñamohu'ä, Pablo ha'ehague apóstol Ñandejára ohenoiwa'ekue.

Tekotevë jahechakuaa peteĩ mba'e katucte oikova'erä máva ha'e haguã apóstol: ohechava'eräkuri Cristo oikove jeyva'ekuépe. Ha Pablo ohechákuri chupe. He'i ñandéve primera carta Corintios, capítulo 15, versículo 8pe: *“Ipahávo ojehechauka avei chéve, ajoguáva ku mitä hi'ara'yme ouva'ekuépe ko yvy ári.”* Ha oĩkuri avei ambue mba'e peteĩ apóstol upérö guare orekova'eräva: peteĩ apóstol orekova'erä peteĩ don oipurúva techaukaha ramo. Ha Pablo he'íkuri ikatuha oipuru ñe'ënguéra. Peteĩ jeyve, primera Corintios, capítulo 14, versículo 22pe, he'i ñe'ënguéra jepuru, ha'eha mba'e rechaukarä umi heko jeroviaha'yvape guarä. Aipórö, rogueroivia upe don, he'iseha omombe'u Cristo mborayhu rehegua iñe'ëteépe, umi ndoikuaaívape griego, latín térä hebreo Pablo oipuru py'yíva.

Ambue don Pablo oguerekova'ekue ha ohechaukáva ha'eha apóstol, niko katupyry omonguera haguã; ha'e omonguerákuri hasýva avei omopu'ä omanómavape. Ndrogueroiviái Ñandejára ome'ëha upe don ko'ágä rupi. Rogueroivia peteĩteĩ ojeroviáva Cristo rehe, oguerahava'eräha imba'asy ha ijehasa asy Ñandejárape, ha'éva Pohanohára Marangatu, ñembo'e rupive. Pedro avei orekókuri pe don sanidad rehegua ha omanóva ñemopu'ä, ohechaukava'ekue ha'eha apóstol.

Pablo upéicharö ha'e Jesucristo rembiguái. Oñehenói chupe ha'e haguã apóstol. Roreko mbohapyha mba'e ro'étava hese. He'i Pablo, capítulo 1, versículo 1 ñamoñe'ëva'ekuépe: *“che poravova'ekue aikuaauka haguã Ñandejára marandu porä.”* Roipota rejesareko porä kóvare, oĩgui mba'e poräite ko'ápe. Pablo ojeporavo térä oñemboyke tembiaporä. Ndahe'íri ko'ápe oñemboykeha chupe peteĩ mba'égui, uvei oikuaauka haguã Ñandejára marandu porä. Upe jeiporavo térä ñemboyke ha'e oikuaauka haguã pe evangelio maymávape.

Ko marandu porä Ñandejára mba'e, oñepyrükuri Ñandejárape. Ha'e mba'e ouva Ñandejára apytu'ügui. Che namoheñóiri pe marandu porä. Ndaha'úi yvypóra apytu'ü

omoheñoiva'ekue. Ñandejára voi omoheñoíkuri marandu porä salvación rehegua. Ha nde angirü che rendúva, reñemomba'ekuaa Ñandejára marandu porä rehe térä remboyke.

Jahechakuaa jey ko'ä ñe'ë: “*che poravova'ekue aikuaa haguä Ñandejára marandu porä.*” Pablo he'i porä chupe noñemboykéikuri peteĩ mba'égui, uvei oñemomboykéikuri ojapo haguä tembiapo. Ko'ä ñe'ë “*che poravova'ekue*” he'ise mba'e poräite tekotevëva jahechakuaa ko'ágä. Upe ñe'ë Pablo oipurúva ko'ápe he'ise “jeiporavo” térä “ñemboyke.” Ko'ágä rupi oñehendueterei peteĩ cristiano tekotevëha ojei térä oñemomombyry yvy ape rekógui. Hesakä porä, apóstol Pablo ha'ehague cristiano oñemboykeva'ekue; ojapo haguä tembiapo Ñandejárape guarä.

Oĩ niko heta oimo'áva pe vida cristiana, ha'eha jaheja péva térä amóva. He'ínte mba'épa ndojejapoiva'erä. Máva oporandu ramo chupekuéra vida cristiana rehegua, ombohováĩ he'iseha ndaikatuiha ojejeroky, ndojepitaiva'erä, ndo'uiva'erä bebida alcohólica, ndohugaiva'erä lotería, ha hetaiteve mba'e. Umícha ombohováiva ndoikuaái mba'épa pe vida espiritual, ha katu, upe iñimportantevéva niko ñañemboyke tembiaporä. Angirü che rendúva, ehejamína taporandu ndéve: ndépa mba'eicharä reñemboyke raka'e? Naporandúi ndéve: mba'éguipa reñemomombyry. Upe iñimportanteva ñañemboyke tembiaporä.

Ehejamína tamyesakä porä ndéve ko ha'éva hína, ñamoñe'ëvo Nuevo Testaméntope, amo 1ra Tesalonicenses, capítulo 1, versículo 9pe, upépe Pablo he'i creyente kuéra oikóva Tesalónicape, ojeroviávo Cristo rehe oiko chugui iSalvador personal, ha oñemboyke térä: “*peheja umi ta'änga rei ha pejevy Ñandejára gotyo, oikove ha añeteguáva, pejapo haguä Ha'e oipotáva.*” Ha, ndorogueroviái ha'ekuéra oñembo'ynehague reunion aja he'i haguä: “Che ndahavéima Apolo tupäópe.” Natekotevëikuri he'i umi mba'e. Ha'ekuéra oñemboy kéma omba'apo haguä Cristo pëguarä. Máva oñemboykéva Cristo peguarä, natekotevëvéima oñemboyke peteĩ mba'égui.

Ikatu oĩ oporandúva, tekotevë piko peteĩ ojeroviáva Cristo rehe oñemboyke

mba'ekuéragui? Ikatu upe oporandúva oguerekóma peteĩ lista oĩhápe umi mba'e peteĩ creyente ndojoipoiva'eräva. Ha rogueroivia upéicha ojejapógui, oĩha heta cristiano ndoikóiva tekotevẽháicha. Umíva oñemboykéta oimeraẽ mba'égui. Ndorekói vy'a avei oñe'ẽ rei oimeraẽ mba'ére. Angirũ che rendúva, tekotevẽ nde reñemboyke Cristo peguarã. Nde reñemboyke ramo Cristo peguarã, upéicharõ rejeíma ambuekuéra mba'égui.

Upeichavéramo jepe, oĩ heta cristiano ko'ágã rupi, ogueroviáva tekotevẽha oheja heta mba'e. Angirũ che rendúva, tekotevẽ ñañemboyke tembiaporã ha anítei ñañemboyke mba'ekuéragui. Nde reñemboyke ramo Jesús peguarã, upéicharõ natekotevẽi rejepy'apy eñemboyképa ambuekuéra mba'égui. Tekotevẽ hesaká porã upéva. He'ise nde rekove ohechaukataha mba'e porã, ha ndohechaukamo'ãi mba'eve oporodesanimátava.

Oje'e peteĩ mitäkuña'i he'ihague: “Cristiano kuéra ha'e jukýicha. Juky oporombo'yuhéi” Ejepy'amongeta, angirũ che rendúva. Upe aja embohovái: mba'épa nde rejapo hína ambuekuéra ijyuhéi haguã Jesús rehe? Jesús ha'e Y ome'ëva Tekove. Ñandépa ñambohape hína ambuekuéra oheka haguãicha pe Y?

Ambue mba'e iñinteresánte: pe ñe'ẽ “separación - ñemboyke” griégope ou pe ñe'ẽ “horizonte-gui.” Máva oho vove aviónpe, ojupi yvatevévo, tuichave pe horizonte. Chemandu'a peteĩ jey aviahárõ guare aviónpe osëva'ekue Aeropuerto táva Medellín, oĩva Colombiape. Pe avión oñepyrürõ ojupi, ndaikatúi ojehecha mba'eve. Añeha'äkuri ahecha haguã umi táva rohasaha. Ñepyrürã ndojehecháikuri mba'eve. Nda'aréi rire, rojupive aja, añepyrü ahecha heta akytã mimi. Upe ijyvateha guive, ikatu ojehechapa. Rojupive aja, tuichave ojehecha pe horizonte.

Péicha avei iporãiterei ñañemboyke Cristo peguarã, Ha'e ome'ëgui horizonte pyahu ñande rekovépe guarã; horizonte tuichaitéva. Máva oreko tekove pyahu ojeroviávo Cristo Jesús rehe. Iporãite upe tekove pyahu! Máva ohecha ambue upe guive hekove. Apóstol Pablo ohaiva'ekue primera Corintios, capítulo 13, versículo 11pe, yma imitã'ípe oñe'ẽ, oimo'ã ha

ojepy'amongetava'ekue mitäicha, ha katu, okakuaávo, oheja hapykuévo umi mba'e mitä reheguáva. Ndaikuaái mba'éichapa nendive, angirü che rendúva, che mitärö guare, ahugava'ekue che hermana ndive ógape. Akakuaa rire, ahejapa umi mba'e, ha ajapo ambueichagua tembiapo. Añembyatyva'ekue mitärusukuéra che róga ykeregua ndive ha ropractika deporte. Che hermana oipota jepi ahuga jey hendive, che katu, ambohovái chupe che tuichamaha ahuga haguä hendive, ahugaseha fútbol. Upéva he'ise, arekohague horizonte pyahu. Upéi, oguahë peteĩ ára ndahugaseveimaha fútbol, ajaposégui ambue tembiapo. Upéva he'ise, pe horizonte arekóva ojeipysoveha.

Angirü che rendúva, nde rejerovia ramo Cristo Jesús rehe, nde reñemboyke imba'erä. Ñañemboyke ramo Cristo peguarä, ndahe'iséi nereñe'ëmo'äveimaha avave ndive, eñemomombyrytaha ambuekuéragai. Ñañemboyke Cristo peguarä, angirü che rendúva, he'ise nde rekove ojepysotaha avei nde ikatúta rejapo hetave mba'e Jesucristo peguarä. Upéva añete ko'ágä Ñandejára ra'ykuérape guarä, oïgui hetaiterei mba'e porä ikatúva Ñandejára ra'ykuéra ojapo. Angirü che rendúva, iporäite ko'ä mba'e.

Romanos capítulo 1, versículo 1pe he'i Pablo “*“che poravova'ekue aikuaauka haguä Ñandejára marandu porä.”* Jahechakuaa ko'ápe, ko marandu porä ndaha'eiha mba'e pyahu, Pablo he'i ko'ápe versículo 2pe Ñandejára marandu porä rehe:

Romanos 1:2 “Imaranduhára kuéra rupi, Ñandejára ome'ëmava'ekue voi Iñe'ë...”

Upéva he'ise máva omoñe'ëramo Libro kuéra Antiguo Testamento pegua, ohechakuaáta Ñandejára marandu porä oñeprometemava'ekue Antiguo Testamento pukukue rupi. Pe marandu porä niko Ñandejára ohayhuha maymáva yvypórape avei osalvataha opavave ojeroviávape hese. ¡Ajépa mba'e poräite upéva! Ogueru ñandéve joaju mborayhu rehegua, ha jahechakuaáta ko Epístolape marandu porä ha'eha mborayhu jehechauka. Ñandejára ñanderayhu. Ha, apóstol Juan, primera carta, capítulo 4, versículo 19pe he'i: “*Ñande jahayhu Ñandejárape, Ha'e raë ñande rayhu haguére.*” Apóstol Pedro avei ohaíkuri 1ra carta,

capítulo 1, versículo 8pe: “...pehayhu Jesucristope pehecha’yre chupe...” Ha, Pablo oñe’ë ijehe ohaívo kuatione’ë Gálatas, capítulo 2, versículo 20pe kóicha: “...che rayhuva’ekue ha omano che rehehápe.” ¡Ajépa mba’e poräite upéva, angirü che rendúva!

Ñaguahë ko’ágä, peteï versículope heta ojepokuaáva omoï entre paréntesis. Upeichavéramo jepe, ha’e mbo’epy poräite, omombe’úgui mba’épa ko marandu porä oñeprometeva’ekue Ñandejára Ñe’ëme. Ha versículo 3pe, he’i:

Romanos 1:3“Upe marandu porä oñe’ëva Ta’yra Ñandejára Jesucristo rehe...”

Ko marandu porä niko Jesucristo rehegua. Upe Hembiaipo ojapova’ekue rehegua. Ha’e niko Ñandejára Ra’y, ha’e Cristo Jesús ñande Jára. Upéva héra poräite. Ko’ágä rupi jahecha ha ñahendu pe Teología heta ohenóiva liberal térä modernista, onegáva heta mbo’epy ha’etéva Biblia pegua, ha ko’ágä he’íva ñaikotevéha Jesús religiön rehe. Angirü che rendúva, Jesús ndoguerekóikuri religiön. Ha’e noikotevéi ni peteï, Ha’e niko ha’ékuri ha ha’e Ñandejára. Ha’e ndaikatúi omomba’eguasú ambuépe. Chupe ñande ñamomba’eguasúva’erä.

Ikatu máva he’i: “Ha’e niko oñembo’ékuri.” Añetehápe, ojapókuri, ha katu, angirü che rendúva, ñane pytyvö ha oñemoï haguä ñande ykére. Jesús oguejýrö guare kuimba’éicha, Ha’e oñemomirí ha oikókuri ñandéicha. Ikatu reñeporandu ko’ágä: Ha, mba’épa erese upévare? Ha, nemandu’ápa Lázaro rembiasa rehe? Ityvýra ykére Jesús he’íkuri, jajuhuháicha evangelio según San Juan, capítulo 11, versículo 41 ha 42pe: “...Che Ru, romomba’e, nde che rendúgui. Che aikuaa nde che renduha mante. Ha’ente ndéve kóva, umi ko’ápe oïvare, ha’ekuéra oguerovia haguä ndeha pe che mbouva’ekue.” Angirü che rendúva, Jesús oñembo’ékuri nde ha che ñaime porä haguä, imbarete haguä ñande jerovia. Ha’e niko natekotevéi oñembo’e, oñe’ë py’yigui Itúva Yvágapegua ndive, Ha’e niko pe Cristo, Ñandejára Jesucristo.

Ehechakuaamína oïha ambue mba'e iporaitéva he'íva ko'ápe Jesucristo rehegua. Versículo 3pe he'i Jesús ha'ehague David ñemoñare heko yvypóraicha. He'i upépe:

Romanos 1:3b "...yvypóraicha ouva'ekue, David ñemoñarégui..."

Péva ha'e Jesús rekove yvypóraicha. He'ive versículo 4pe:

Romanos 1:4a "...Ha'e oiko Ñandejára Ra'y ramo, opa ipokatu reheve..."

Ko'ápe roipota reikumby porä ndaha'eïha pe jeikove jey rupi Jesucristogui oikoha Ñandejára Ra'y. Nahániri. Upéva omoañete ha ohechauka ha'eha Ñandejára Ra'y. Peteï jeyve, ko'ápe jajuhu Jesús ha'eha Ñandejára Ra'y. Ko'ápe jajuhu, Cristo reko yvypóraicha ha heko marangatu avei. Pe Credo ymave guare Iglesia pegua he'i: "Ha'e niko kuimba'e ambue kuimba'éicha ha Ñandejára Ñandejáraitéicha." Pablo katu he'íkuri upéva pe Credo oje'e mboyve, ko'ápe jaguereko ko'ä moköi versículope jahechava'ekuépe. Jesús ndaha'evéi kuimba'e ha'égui Ñandejára, ha ndaha'ei avei mboyve Ñandejára ha'égui Kuimba'e. Ikatu ja'e Ha'eha persona teantrópica, upéva he'ise ha'eha Dios-Hombre.

Jahasa ko'ágä versículo 4pe, upépe jahechakuaa Jesús ha'eha Ñandejára Ra'y opa ipokatu reheve, "*ha Espíritu Santo rupi.*" Ha rogueroivia ko'ápe oñe'ëha pe Trinidad rehe. Jaguereko Jesucristope, Ha'e niko Ñandejára Ra'y, henyhëva pokatu reheve, Espíritu Santo rupi. Ko'ápe oñe'ë ñandéve Espíritu Santo rehe. Avei, pe versículo 4pe, jajuhu he'ïha: "*...oikove jey rupi.*" Ehejamína, ta'e ndéve angirü che rendúva, pe jeikove jey omoañetehague ko'ä mba'e ja'éva. Omoañete Jesucristo ha'eha Ñandejára Ra'y. Ehechakuaa, ko'ápe jaguerekoha pe Trinidad. Jaguereko avei Cristo reko marangatu. Jaguereko avei Jesucristo nacimiento virginal. Jesús ha'e David ñemoñare yvypóra rekópe. Ha upévare, jaguereko moköi genealogía Bíbliape. Peteïva pe genealogía Jesús rehegua, jajuhu evangelio según San Mateope. Upéva ha'e José genealogía, itúva sentido legalpe. Ha chugui, Jesús ohupytykuri

heredad legal oiko haguã chugui David ñemoñare. Upeichavéramo jepe, pe ambue genealogía rupi, María mba'éva, chupe jajuhu evangelio según San Lucaspe, Jesús ohupyty pe título tuguy rupi. Jesús ha'e, Dios-Hombre. Upeichavéramo jepe, rohendúma oíha he'íva Pablo nombo'éihague pe nacimiento virginal. Emyesakãmína chéve, angirü che rendúva, mba'épa jajuhu ko'ã mokõi versículope, ndaha'éipa mbo'epy hesakã poräva Jesús nacimiento virginal rehegua? Ko'ã mokõi versículo oguereko mbo'epy poräite Jesús rehegua, ha ne'irã gueteri ñaguenohẽ upe ñane mbo'éva ko'ã versículo.

Ndajaha pukúi ko árape ñande estudio reheve, ha katu, ñakontinuáta Ñandejára pytyvö rupive pe programa oútavape. Jajojuhu jey peve, Ñandejára tanderovasa ndéve ha nde rogaguápe avei!